

Oponentský posudek DP J. Filipové *Diftongizace ý > ej v moravských smolných knihách*

DP J. Filipové se zabývá diftongizací *ý > ej* v pěti moravských tzv. smolných knihách z různých nářečních oblastí. Smolné knihy jsou z řady celkem zřejmých důvodů svérázným žánrem a zatím ne zcela vytěženým zdrojem poznatků o starším jazyce. Vzhledem k době záznamů zkoumaných smolných knih (cca pol. 16. – začátek 18. stol.) se právě změna *ý > ej* jeví pro jazykovou analýzu jako nejvhodnější.

Koncepce práce je velmi dobře promyšlená, teoretická i praktická část na sebe přirozeně navazují. Při jazykové analýze autorka zohledňuje všechny relevantní faktory, jazykové i mimojazykové – zda se diftongizace týká změny v kmeni, či v koncovce, zda jde o proprium, či apelativum, jak se projevuje vliv různých písařů, časových úseků i toho, zda jde o vyznání delikventa, či přípis písaře. Použitá metodologie je v práci dostatečně popsána, autorka vhodně používá běžné statistické metody a výsledky přehledně prezentuje v tabulkách a grafech. Distribuci *ý-ej* pak porovnává v jednotlivých smolných knihách, ale srovnává ji i s výsledky předchozích bádání, na která vhodně odkazuje a zároveň je v některých ohledech zpřesňuje a doplňuje. K nejzajímavějším závěrům patří poznatek o vlivu jednotlivých písařů, který poněkud koriguje tvrzení o bezprostřední blízkosti smolných knih mluvenému jazyku, a také srovnání distribuce *ý-ej* v jednotlivých knihách, která úplně neodpovídá distribuci tohoto jevu v dnešních příslušných moravských dialektech.

Pokud bych měl opravdu hnidopišsky hledat něco, co by podle mého názoru bylo možné pojmout podrobněji a důkladněji, byla by to kapitolka o samotné změně *ý > ej*. Vzhledem k tomu, že je to ústřední změna, okolo níž se točí celá práce, dalo by se více rozepsat o příčinách změny, vnitřních a vnějších souvislostech, použít např. studii Komárka o vztahu ke změně *aj > ej* či práci Marečkové. Na druhé straně je třeba uznat, že pro řešení práce samotné opominutí těchto informací nemá zásadní význam. Jinak je práce s odbornou literaturou vzorová a množství použité literatury více než dostačující. Práce není úplně bez překlepů a drobných chyb (dvě v prvních odstavcích závěru), ale není jich mnoho a nepůsobí rušivě. Formální stránka práce je jinak na vysoké úrovni, tabulky, grafy a mapky jsou zpracovány velmi působivě.

Celkově je DP J. Filipové přínosným a objevným příspěvkem k hláskosloví střední češtiny, s přesahem do dialektologie a historické sociolingvistiky. Splňuje všechny parametry pro to, aby její části mohly být publikovány jako odborné studie. Práci rád doporučuji k obhajobě a hodnotím známkou *výborně*.

doc. PhDr. Jiří Rejzek, Ph.D.